

1

Bu bölümde yöneltlen itiraz,
temsilli kıyas hakkında hangi iki
ana noktayı öne sürüyor?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 1

Birincisi, temsile dayalı kıyasın kesin bilgi vermediği; ikincisi ise hikâye şeklindeki anlatımların hayal unsuru taşıdığı için gerçeğe uygun görülmeyebileceği söyleniyor.

2

Tenkitte hikâye tarzının problemli
görülmesinin sebebi nedir?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 2

Hikâye denince hayal unsuru akla geldiği için, bunun gerçekte uyumsuz olabileceği düşünülüyor.

3

Cevaba göre mantık ilmindeki genel hüküm, temsilli kıyasın bütün çeşitlerini kapsar mı?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 3

Hayır, cevapta bazı türlerinin bu genel değerlendirmenin dışında kaldığı bildiriliyor.

4

Güneş örneğiyle hangi genel ilke
açıklanmak isteniyor?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 4

Nurlu ve latif varlıklar için mesafe,
azlık-çokluk ve mekân sınırlaması
engel olmayabilir düşüncesi
gösteriliyor.

5

Güneş örneği, hangi soyut düşünceyi kolay anlaşılır hale getiriyor?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 5

Nurani mahiyette olan şeylerin yaygın şekilde bulunabilmesi ve kayıtlarla sınırlanmaması düşüncesini anlaşılır kılıyor.

6

“Uzak ve yakın bir olur” ifadesinin
temsil içindeki anlamı nedir?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 6

O tür varlıklar açısından
mesafenin bizim bildiğimiz şekilde
engel teşkil etmemesi
anlamındadır.

7

Burada mantıkî burhan ile temsil arasında nasıl bir üstünlük ilişkisi kuruluyor?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 7

Bu özel temsil çeşidinin, sadece zannî değil; hatta bazı mantıkî delillerden daha güçlü ve daha kesin olduğu ifade ediliyor.

8

“Cüz’î maddeler ona irca edilir”
ifadesini kendi cümleinizle
açıklayınız.

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 8

Tek tek olaylar, o büyük kanunun örnekleri olarak değerlendirilir ve onunla anlam kazanır.

9

Bu parçadan hareketle temsilin işlevi “süsleme” midir, “ispat” mıdır? Neden?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin- ifade-eden-nevi

Cevap 9

Esas olarak ispattır; çünkü misaller büyük hakikatleri göstermek ve ispatı kuvvetlendirmek için kullanılıyor.

10

Başta dile getirilen eleştiride,
hangi ilim dalının ölçüsüne göre
temsilli kıyas yetersiz görülüyor?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 10

Mantık ilminin ölçüsüne göre yetersiz görüldüğü söyleniyor.

11

Cevapta buna karşılık olarak nasıl
bir istisna ortaya konuyor?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 11

Temsilli kıyasın öyle bir çeşidi bulunduğu söyleniyor ki, bu çeşit çok daha sağlam bir kesinlik verebiliyor.

12

Parçada övülen temsil biçiminde
cüz'î örnek ile küllî hakikat
arasında nasıl bir ilişki kuruluyor?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 12

Küçük örnek, büyük hakikatin görünür bir penceresi yapılıyor; böylece örnekten kurala geçiliyor.

13

Metindeki güçlü temsil türünde
neden “tekil örnek” seçiliyor?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 13

Çünkü somut ve görülebilir bir örnek, büyük ve soyut bir hakikati daha anlaşılır hale getiriyor.

14

Güneş temsiliyle anlatılan genel kuralın üç sonucunu yazınız.

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 14

Mesafe farkı etkisizleşir, sayı farkı engel olmaz, mekân sınırlayıcı hale gelmez.

15

Ağaç misalinde çok sayıdaki unsurun bir tarz üzere meydana gelmesi neden delil değeri taşır?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 15

Çünkü bu birlikli düzen,
başıboşluğu değil tek elden sevk
ve idareyi düşündürür.

16

Ağaç örneğinde dikkat çekilen temel nokta, çokluğun hangi şekilde idare edildiğidir?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 16

Çokluğun tek merkezden çıkan bir emir ve düzenle yönetildiğidir.

17

Metne göre temsil ile mantikî delil arasında karşıtlık mı vardır, yoksa bazı durumlarda temsil daha ileri bir imkân mı sunar?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 17

Bazı durumlarda temsil daha ileri bir imkân sunar; yani karşıtlıktan çok, kuvvet bakımından üstünlük söz konusudur.

18

Sözler'deki temsillerin tamamı için
söylenen ortak hüküm nedir?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 18

Bunların, kesin hakikatleri göstermek için kurulmuş güçlü temsiller olduğu hükmüdür.

19

Bu bölümde sorulan soru, hangi yazı tarzına yönelik bir tenkit içeriyor?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin-ifade-eden-nevi

Cevap 19

Eserde sıkça kullanılan temsilli anlatım ve hikâye biçimindeki açıklamaya yönelik bir tenkit içeriyor.

20

Eleştiride “kesin meseleler” için
nasıl bir delil talep ediliyor?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 20

Aklen sağlam, mantık düzeni içinde açık ve kesin bir delil talep ediliyor.

21

Böyle bir temsilin amacı, yalnız bir örneği anlatmak mı, yoksa daha geniş bir hakikate götürmek midir? Açıklayınız.

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsiline-yakin- ifade-eden-nevi

Cevap 21

Amaç daha geniş bir hakikate ulaştırmaktır. Tekil örnek, büyük ve genel bir kanunu kavratmak için araç olarak kullanılır.

22

“Hakikatin kanununu bir hususî maddede göstermek” sözü ne anlama gelir?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 22

Genel geçer bir ilkenin, somut ve özel bir olay içinde görünür hale getirilmesi demektir.

23

Güneş misalinden çıkarılan sonuç,
hangi tür varlıkların özelliklerini
anlamada kullanılıyor?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 23

Nurani ve kayıt altına girmeyen
latif varlıkların durumunu
anlamada kullanılıyor.

24

Metne göre cüz'î bir misal ile küllî bir hakikatin bağı nasıl kuruluyor?

11sinif 32-soz-p28-2-mevkif-2-maksad-kiyas-i-temsilinin-yakin-
ifade-eden-nevi

Cevap 24

Küçük örnekte görülen düzen,
genel kâinattaki daha büyük
düzenin bir işareti sayılıyor;
böylece küçükten büyüğe
gecilivor.